

בס"ד

לעומקו של מקרא

דברי עומק בפרשת השבוע

ערש"ק

פר' אמור

ה'תשפ"ג

לעומקו של מקרא אמור

ובבחינת אשר בחר בנו מכל העמים,
ומה שמצווים לפרוש מעריות
וממאכלים אסורים הוא לשמר את
הקדושה שלא תתחלל. ומה שהקדים
את קדושים תהיו לאמור כמבואר
ב"קדושים" שהוא מעין קשוט עצמך
תחילה ואז תקיים "וקדשתו".

דרשת

אָמַר וְאָמַרְתָּ

וַיֹּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה אָמַר אֶל-
הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם
(כא, א')

אָמַר וְאָמַרְתָּ.

לפשוטו של מקרא פירש רש"י
אמור, ואמרת, להזהיר גדולים על
הקטנים.

ולעומקו של מקרא יש לומר שהוא
לשון האמרה. ככתוב (דברים כו, יז)-
יח'. את ה' האמרת היום להיות לך
לאלהים וגו', וה' האמירך היום להיות
לו לעם סגולה וגו'.

בכל ענייני הקונטרס ניתן לפנות

לטל': 052-7675895

גור-אריה צור

מודיעין עילית

ניתן להצטרף לתפוצת מייל

דוא"ל:

leshem895@gmail.com

סמיכות הפרשות

פר' אמור לפר' קדושים

יש ליתן טעם מדוע נסמכה פרשת
אמור לקדושים. ולעומקו של מקרא
יש לומר שירמוז בזה על קדושת שרש
נשמתם של בני ישראל, שנאמר בהם
ממלכת כהנים וגוי קדוש.

שהיה נראה לכאורה ששונה קדושת
הכהן מקדושת ישראל, שבעוד קדושת
הכהן היא קדושה עצמית בהיותו כהן,
ורק מצונה הוא שלא לחללה, הרי
קדושת ישראל נראית כתלויה
במעשיהם, כבפרשת קדושים.

ואשר על כן באה הסמיכות ללמד
שגם בישראל יש קדושה עצמית,
ובחינת נשמה שנתת בי טהורה היא,

לעומקו של מקרא אמור

ועל דרך הצח כאמרו: הוא הַאֲמִירָה
לְהַאֲמִירוֹ ואתה הַאֲמִירָתוֹ לְהַאֲמִירָה.

וכאומרנו [לפי המנהגים] בתפילת יום
הכפורים בפיוט להב הַאֲמִירוֹ בְּאֵהב
בטרם הוידוי של חזרת הש"ץ: אנו
עמך ואתה מלכנו, אָנוּ מַאֲמִירָה וְאַתָּה
מַאֲמִירָנוּ.

ולעומקו של מקרא יאמר, כך
אומר הקב"ה למשה אָמַר אֵל הַפְּקָנִים
בְּנֵי אֶהֱרֹן כְּלוֹמַר הַאֲמִירָם, וְאַמִּירָתָּ
אֶלְהֵם כְּלוֹמַר שְׂנֵאֲמִירוֹנֵי. וכשם
שְׁעֲשִׂיתִים חטיבה אחת בעולם, כן
בעבודתם ובקדושתם יַעֲשׂוּנֵי הם
חטיבה אחת בעולם.

וליתר ביאור יש להבין מה היא
חטיבה אחת. ויש לומר כגון מקשה
אחת. שהכל בה תמים ללא חסרון
כלל.

כן היא השגחת ה' בעולם, וכן היא
תורתנו ועבודתנו, ותכלית מציאותנו.

ועל דרך זה תתבאר כל הפרשה
כולה על כל עניניה, ותהיה
הגדרתה:

ואמרו חז"ל בברכות (ו עמ א) מאי
לשון הַאֲמִירָתָּ וְהַאֲמִירָה לשון חטיבה
אחת. אמר להם הקב"ה לישראל אתם
עשיתוני חטיבה אחת בעולם שאתם
אומרים שמע ישראל ה' אלהינו ה'
אחד. ואני אעשה אתכם חטיבה אחת
בעולם שְׂנֵאֲמַר (דברי הימים ז) ומי
כְּעַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ.

ועל דרך הלשון, יש לומר שאין
מקרא יוצא מדי פשוטו, ולשון
הַאֲמִירָתָּ וְהַאֲמִירָה הוא גם לשון
אמירה. אלא שהם נאמרו בלשון
הפעיל, שמפעיל את האחרים לעשות
פעולה. כגון הליביש, האכיל.

כן כאן, כביכול הקב"ה מאמיר אותנו
ואנו מאמירים אותו. הוא מאמיר
אותנו כלומר בצוותו עלינו גורם לנו
לומר שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד.

ועל ידי כך שאנו אומרים שמע
ישראל ה' אחד אנחנו כביכול
מַאֲמִירִים אותו לומר עלינו ומי כעמך
ישראל גוי אחד בארץ, ובכך
לְהַאֲמִירוֹנוּ לעשותנו חטיבה אחת
בעולם. כלומר הוא מַאֲמִירוֹנוּ
לְהַאֲמִירוֹנוּ וחוזר חלילה ללא הפסק
כלל. וזה שנאמר הַאֲמִירָתָּ וְהַאֲמִירָה.

לעומקו של מקרא אמור

עליו כל השומעים וירגמוהו כל העדה.
כי כולם הוא עניין התמימות.

תמימות בעבודת ה'

ויסוד התמימות הוא תיקון למקלל.
כי המקלל יצא כנגד התמימות
בעבודת ה', באשר הוא עצמו לוקה
בחסר, שאין הורתו בתמימות אלא
מאיש מצרי. ואע"פ שאמו היתה
ישראלית, לפני מתן תורה היחוס היה
אחרי האב. ולכן אינו שייך לשבטי י-ה,
ולא מתקיים בו גוי אחד בארץ,
וממילא אינו יכול לקיים ה' אלקינו ה'
אחד.

כי זה סוד העבודה התמימה
לעשות כביכול את הקב"ה חטיבה אחת
בעולם, כמקשה אחת. הוא סוד
ההשגחה.

ועל כן פרש בעל הטורים כי וַיִּקְבַּב
בֶּן-הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת-הַשֵּׁם וַיִּקְלַל
[אמור, כ"ד י"א], הוא כנגד וַיִּשְׁחַח
וְהוֹדַע סִפְהוֹ אֶרְוֹן אֶתְד וַיִּקְבַּב חָר
בְּדַלְתּוֹ [מלכים ב י"ב י']. שהמקלל
פגם כביכול בתמימות ובשלימות השם.
כעין חור שנוקבים בדבר השלם. וכפי
שיבואר לעומקו של מקרא בסוף
הפרשה.

כן יבואר ענין הכהנים שיהיו תמימים
ללא מום, והקרבת יהיו תמימים
לרצון, וביתם צריך להיות בתמימות
וַיִּקְחוּ אִשָּׁה תְּמִימָה במעלותיה, ושאינה
תמימה להם - יגרשוה.

וכן יוזכרו כאן המועדות, בהם נהיים
ישראל תמימים כעין כל ישראל
חברים, ועוד שהכהנים מתמימים את
ישראל לאביהם שבשמים במעשה
הקרבת, ולכן נקראים הקרבנות
שְׁלָמִים, מלשון שלימות ותמימות.

וכן ענין ספירת העומר וספרתם
לכם שבע שבתות תמימות, והמנורה
שנעשית מקשה אחת והיא בענין
תמימות וחטיבה אחת, והשולחן שבו
לחם הפנים תמיד, וענין תמיד הוא גם
ענין התמימות, שאין בו חסרון של
זמן.

ועל פי זה יובן על נכון הקשר עם
המקלל בסוף הפרשה. שהמקלל הוא
חוסר התמימות. הוא עשיית חסרון
בעבודת ה', ולכן התיקון הוא שיסמכו

לעומקו של מקרא אמור

פירש רש"י: **וְקִדְשָׁתוּ** על כרחו שאם לא רצה לגרשה, הלקהו ויסרהו עד שיגרש. והוא לשון הספרא.

קִדְשֵׁי יְהוָה-לֵךְ נהוג בו קדושה לפתוח ראשון בכל דבר ולברך ראשון בסעודה. עד כאן פירושו.

וכבר תמה עליו הרא"ם, מדוע יִשְׁנֶה רש"י מגמרא ופוסקים שלמדו מ**וְקִדְשָׁתוּ לנהוג בו קדושה** ולפתוח ראשון בכל דבר שבקדושה, ולא מ**קִדְשֵׁי יְהוָה-לֵךְ**.

וכן מובא במועד קטן כח: וכן בנדרים סב, וכן בגיטין נט, וכן בהוריות יב: וכן הרמב"ם בספר המצוות (עשה לב) ובספר העבודה הלכות כלי המקדש פרק ד', וש"ע או"ח סימן ר"א, וספר החינוך רס"ט.

ואין מי שילמד כרש"י שיש לכבד את הכהן מ**קִדְשֵׁי יְהוָה-לֵךְ**, אלא מ**וְקִדְשָׁתוּ**.

והרא"ם נתן טעם בזה, שיותר קרוב לפשט ללמוד לכבדו מ**קִדְשֵׁי יְהוָה-לֵךְ**. אך סתם ולא פירש.

ולפשוטו של מקרא יש לפרש ולומר שרש"י נקט כאן **לפי שיטתו** בכל

ואשר על כן סיימה הפרשה בכל עניני החסרונות שבבריאיה:

מכה אדם, ומכה בהמה. ולכן נכתב בענין **ומכה בהמה ישלימנה**. ובנוסף לפשט שמדבר על תשלום ממון, אפשר לומר **לעומקו של מקרא**, שכוונת הפסוק מכה בהמה **ישלימנה**. על דרך אל תקרא **ישלימנה** אלא **ישלימנה**, על דרך [ויקרא ד, לב'] **נקבה תמימה יביאנה**, כן תקרי **ישלימנה**. שע"י התשלום מתמלא החסרון. וכשם שלא יהיה חסרון בבהמה, כן לא יהיה חסרון באדם, ואז עבודת ה' תהיה **בתמימות**, ויתקיים אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם, ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם, והיא לשון **האמרה של אמר ואמר**.

דרשת

וְקִדְשָׁתוּ

קִדְשֵׁי יְהוָה-לֵךְ

וְקִדְשָׁתוּ כִּי-אֶת-לֶחֶם אֱלֹהֶיךָ הוּא מְקַרֵּיב **קִדְשֵׁי יְהוָה-לֵךְ** כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי ה' מְקַדְשְׁכֶם (כא, ח)

לעומקו של מקרא אמור

ולעומקו של מקרא ועל דרך הצח, נאמר מה שפירש רש"י שיגרש את אשתו מהתיבה וקדשָׁתו, שיש כאן גם דימוי הלשון. וקד-אשתו. והמילה קד תורה על קידוד. או קידור. והוא לשון הוצאה וקילוף. כמו לקדור את השם מהקלף. כן יוציא מביתו את אשתו הפסולה לו. וכאילו כתוב וקדד את אשתו הפסולה לו.

ומקדשֵׁ יְהִיָּה-לְךָ ילמד רש"י לקדשו ולהרבות כבודו, שכן הוא בר"ת ל"ף, להרבות כבודו.

ומעתה, יש ליתן טעם, לשאר הגמרות והברייתות והפוסקים שלמדו אחרת מרש"י, לכבדו מן קדשָׁתו. וכן יהיה ערך הדברים: וקדשָׁתו - וקדשָׁת אַתָּה אֹתוֹ. אַתָּה, עליך החובה מוטלת לקדשו ולכבדו.

ומקדשֵׁ יְהִיָּה-לְךָ ילמדו שיש לכבדו אפילו אם הוא בעל מום ואינו כשיר לעבודה. וכדבריהם: אפילו בעלי מומים במשמע.

ועל דרך הצח ירמוז לכך הפסוק שכן לא נכתב קדוש יְהִיָּה-לְךָ עם וא"ו,

התורה כולה, לפשוטו של מקרא ולמען ירוץ הקורא בו. כי כן יובן לקורא ביותר, לפום ריהטא, לפי זרימת וריצת הלשון.

וכך יהיה ערך הדברים:

וקדשָׁתו, אותו. לפום ריהטא, הדגש הוא עליו. וכן הטעם במלרע, על סוף התיבה. וקדשָׁתו. מה היא החובה המוטלת עליו, על הכהן. לגרש את אשתו הפסולה לו.

ומקדשֵׁ יְהִיָּה-לְךָ יש ללמוד לפום ריהטא, מה היא החובה המוטלת עליך, על ישראל. וכפי שנאמר בפסוק קדוש יהיה לְךָ. והטעם יורה כי הדגש על התיבה לְךָ. מה חובתך שְׁלָךָ, לנהוג בו קדושה לפתוח ראשון ולכבדו בסעודה וכו'.

ואשר על כן ירוץ הקורא בו. וקדשָׁתו שְׁתַּכְּפָה עליו את חובתו, כגון לגרש גרושתו.

ואילו קדוש יהיה לְךָ היא חובתך. לכבדו להיות ראשון בכל דבר שבקדושה.

לעומקו של מקרא אמור

ויש ליתן טעם לאומרו בַּאֲשׁ בקמץ תחת ה"פ" והוא כה"א הידיעה, ולא בַּאֲשׁ בשוא, לרמז שהיא האש הידועה אשר בה נגלה על הר סיני, שעליה נאמר כי אש אוכלה הוא.

או כלך לדרך זו, ועל דרך המוסר, בַּאֲשׁ, היא אש העבירה שבערה בה לזנות בית אביה.

ולאומר פִּי תַחֲלֵל לשון תחילה הוא, ירמוז הפסוק שתרחיק כנסת ישראל את עצמה מכל עבירה, כי המתחיל בעבירה ואפילו קטנה, סופו לבוא לידי עבירה חמורה בדרך של עבירה גוררת עבירה, וכאומרו פִּי תַחֲלֵל כי תתחיל, סופה להגיע לזָנוּת, ולפי זה גם כאן יש ליתן טעם כנ"ל, לאומרו בַּאֲשׁ, בַּאֲשׁ העבירה הגוררת עבירה כאש בשדה קוצים.

והתיקון למעגל העבירות של עבירה גוררת עבירה הוא להתחיל במצוה ותהיה מצוה גוררת מצוה עד אשר תשרוף באש קודש את יצר הרע.

אלא קדש בלי וא"ו. וזה מרמז על בעל מום. וכאמרו אף על פי כן יִהְיֶה-לָּךְ, יהיה עליך לכבדו.

ובת אִישׁ פֶּהֶן פִּי תַחֲלֵל לזָנוּת אֶת-אִבִּיהָ הִיא מְחַלֶּלֶת בַּאֲשׁ תִּשְׁרֹף (כא, ט')

פִּי תַחֲלֵל.

יש מפרשין לשון תחילה, כדעת רבי בברייתא בסנהדרין (סו עמ' ב').

ויש מפרשין לשון חלול. וכן פירש רש"י כשתתחלל על ידי זנות. וכן פירש ר' אברהם אבן עזרא, מלשון חלול.

ולעומקו של מקרא, ועל דרך הרמז, לאומר פִּי תַחֲלֵל לשון חלול, ירמוז הפסוק לכנסת ישראל, לא לחלל את קדושתה הניתנת לה מאביה שבשמים הנקרא אִישׁ פֶּהֶן, ואשר על כן היא נקראת בת אִישׁ פֶּהֶן, וכן היא נקראת ממלכת כהנים וגוי קדוש, שלא תזנה אחרי אלהים אחרים כי את אביה שבשמים היא מחללת.

לעומקו של מקרא אמור

ועל כך נאמר בקרבן תודה "ביום ההוא". מאי ביום ההוא, ביום זבחכם הוה ליה למימר. אלא כאן רמז הכתוב ביום ההוא של הכרת הטוב הפרטית, ולא ביום אחר. ואיזהו יום אחר הוה אומר זה יומי דפסחא. שהם ימי הכרת הטוב הכללית של כלל עם ישראל על שהוציאנו ממצרים באותות ובמופתים.

ואשר על כן צוה להקריב עמו חמץ, כדי שלא יעלה על דעתנו להביא קרבן תודה פרטי בפסח. וכל כך למה, יש לומר, שפסח הוא זמן הפְּרָת הטוב להקב"ה **על כל** אשר גמלנו ממצרים ועד הנה, וקרבן תודה הוא על טובה פרטית שעשה לנו, ואין ראוי להביא קרבן תודה על נס פרטי שאירע לאדם, בעוד עליו לשלם נדריו והכרת הטוב **על כל הטוב אשר גמלהו** עוד טרם בואו מצרימה, עת הצילנו מלבן הארמי. ולא יעמם את אור הכרת הטוב הכללי על ידי הכרת הטוב הפרטי. אשר על כן תקן לנו בעל ההגדה לומר בליל הסדר מ"אָרְמֵי אֲבָד אֲנִי" [דברים כו,ה'] היא הגדת הביכורים. ומפרש שם רש"י [ב"כ תבא"], **שלא יהיה כפוי טובה** בתת ארצו יבולה בפרי

וכי-תזבחו זבת-תודה לה' לרצונכם תזבחו: {ל} ביום ההוא יאכל לא-תותירו ממנו עד-בקר אָנִי ה' (כב,כט-ל)

יש ליתן טעם, מה נשתנה זבח תודה משאר שלמים שתודה נאכלת ליום אחד ושלמים לשני ימים ולילה אחד.

ולעומקו של מקרא יש לומר, כי **שונה קרבן תודה**, שהרי צריך לאכול עם ארבעים לחמי תודה בפני ארבעים אוהביו, כדי לספר לכל אכליו על ניסיו שעשה ה' עמו. ואשר על כן צוה לאכול **ביומו**, כעין "ביומו תתן שכרו". לשלם להקב"ה על נסיו ונפלאותיו שעשה עמנו. והזהיר וזרו על כך, שלא נשהה את אמירת התודה אפילו ליום אחד.

ועל דרך הצתה, לכן צוה על חמץ ומצה בקרבן תודה, כדי להבדילו מקרבן פסח. **מצה**, כדי שלא נחמיץ את המצוה של הכרת הטוב, ונקיימה לאתרת. וצוה על **החמץ** כדי שנדע להבחין בין הכרת הטוב הפרטית שאירע ליחיד, ובין הכרת הטוב הכללית שבימי הפסח, ולא יתערבו זה עם זה וכדלקמן.

לעומקו של מקרא אמור

הכרת הטוב הכללית של שרש כל הנסים.

וְשִׁמְרֶתֶם מִצְוֹתַי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם אֲנִי יְהוָה (כב, לא)

וְשִׁמְרֶתֶם וַעֲשִׂיתֶם.

לכאורה נראה ככפילות דברים. כי היינו שמירה היינו עשייה.

ולעומקו של מקרא יש לפתור כדרך אומרם בגמ' מסכת ברכות, בא אליהו **וְשָׁמַר** לי על הפתח. ופירש רש"י שם: **המתין לי**. כן כאן **וְשִׁמְרֶתֶם היינו וְהִמְתַּנְתֶּם**. וכאומרו מתי יבוא לידי ואקיימנו. כן מצווים אנחנו לקיים את המצוות בערגת כיסופים, מתי יבוא לידי ואקיימנו, לכן כתיב ושמרתם ועשיתם. והיא כעין הבטחה: אם קיימתם **"ושמרתם"**, יזמן לכם המקום גם לקיים **"ועשיתם"**. לכן נאמר אני ה'.

האדמה ובתבואתה. ויאמר לה' "ועתה הבאתי את כל פרי וכו' אשר נתת לי".

ובשימת לב, יש ליתן טעם מדוע צוה לומר בהגדת הביכורים מ"אֲרָמִי אֲבָד אֶבְי", שהרי די היה לו לומר תודה על הפרי. אלא ללמדך **שהכרת הטוב לקב"ה מתחילה מן השרש**. שרק על ידי **ראייה כוללת** של ההשגחה יכול האדם ליתן הכרת הטוב נאמנה לבורא עולם. שהכרת הטוב הנקודתית הפרטית, אמנם יש בה פירסום הנס, אך אין בה הכרת הטוב כראוי, שצריכה להיות מהשרש של הדברים. והנה שרש לכל הכרת הטוב שבעולם ממה שניצלנו מלבן הארמי שבקש **לעקור את הכל**. ועל ידי נס ההצלה הזה של יעקב אבינו הגיענו בוראנו **עד הלום**. וכמובא בתהלים ברוך ה' **לעולם אמן ואמן**. אמן על נס זה, אמן על כל הנסים שקרו אותנו מיום היותנו יחד שבטי ישראל.

או כלך לדרך זו, שנס יציאת מצרים, הוא אב לכל הנסים כולם וכוללם יחד, וגם הנסים הפרטיים שבכל הדורות יכללו בו. ועל כן אין להביא קרבן תודה בפסח, שנראה כמקטין ערך

לעומקו של מקרא אמור

ואחר כך מביא רש"י את פשוטו של מקרא, בדרך של סרסו ודרשהו: עד ממחרת השבת (השבוע) השביעית שהוא יום חמישים תספרו, וגם כאן כוונתו עד ולא עד בכלל.

ויש לשאול מדוע שינה רש"י מהרגלו, לפרש קודם פשוטו ואחר כך מדרשו, וכאן פירש קודם מדרשו ואחר כך פשוטו. אלא נקוט כללו בידו, למען ירוץ הקורא בו. ופירוש מדרשו כאן: תספרו, חמישים יום והקרבתם יותר קרוב לפום ריהטא, היא מרוצת הלשון בדרך הפשט.

בשם הבעל שם טוב מובא שיום החמישים הוא תחילת הספירה הבאה, וביום החמישים מתחילה הספירה שלאחריה וכך בלי סוף עד העומר הבא, וכך עבודת האדם היא בעליה מתמדת.

ולעומקו של מקרא, יש לומר, תספרו לשון ספירות הקדושות שהן כסולם להשתלשלות השגחת ה' בעולם. ורצונו לומר תספרו שתחיו את הספירות ותהיו אתם עצמכם כהספירה שאתם סופרים, כגון חסד

וספרתם לכם ממחרת השבת מיום ה'ביאתם את-עמר התנופה שבע שבתות תמימות תהינה: עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה ליהוה (כג, טו'טז)

יש לשאול, והרי אין סופרים אלא שבע שבועות שהם מ"ט ימים, ומדוע אמר הכתוב תספרו חמישים יום.

רש"י בפירושו כאן עה"ת, אומר שני פירושים, הראשון כמדרשו, ובו רש"י העתיק את האתנחתא מהמילה יום, אחורה בשתי מלים למלה תספרו. וכה תפטר: במקום תספרו חמישים יום, והקרבתם מנחה חדשה לה' יהיה כתוב ממחרת השבת השביעית תספרו, [וכאן האתנחתא לומר תספרו מ"ט יום], חמישים יום והקרבתם. שהספירה עד מ"ט יום והקרבן בלבד ביום החמישים. ועד ממחרת השבת השביעית יהיה פירושו עד ממחרת השבוע השביעי. ויהיה עד ולא עד בכלל.

לעומקו של מקרא אמור

הלחם, והן כריצוי, והפרים והאילים הם כדורון.

ולעומקו של מקרא י"ל שכל הפרשה מדברת בשביעין חביבין, וכגון עצרת שהיא שבעה שבועות, לכן הקדים השבעה כבשים לפרים ולאילים.

יום הפפרים הוא יום פפרים הוא [פרק כג, פסוקים כז-כח']

יש ליתן את הדעת על השינוי בלשון.

מדוע בתחילה יקרא יום הפפרים הוא בה"א הידיעה, ובפסוק לאחריו יקרא יום פפרים הוא, בלא ה"א הידיעה: אך בפעשור לחדש השביעי הנה יום הפפרים הוא מקרא-קדש יתנה לכם ועניתם את-נפשותיכם והקרבתם אשה ליהוה: וכל-מלאכה לא תעשו בעצם היום הזה כי יום פפרים הוא לכפר עליכם לפני יהוה אלהיכם:

שבגבורה וכו'. לכן אמר תספרו, שתהיו הספירות עצמן, כסולם להשתלשלות ההוויה.

לעניין

קרבנות חג השבועות

ממִּוֹשְׁבֵי תִיכֶם תָּבִיאוּ | לָחֶם תִּנּוּפָה
שְׁתֵּי שְׁנֵי עֶשְׂרִים סֹלֶת תִּהְיֶינָה
חֶמֶץ תֹּאפִינָה בַּכֹּרִים לַיהוָה:
{כג, יז}

וְהִקְרַבְתֶּם עַל-הַלֶּחֶם שִׁבְעַת כִּבְשִׂים
תְּמִימִם בְּנֵי שָׁנָה וּפָר בֶּן-בָּקָר אֶחָד
וְאֵילִם שְׁנַיִם יִהְיוּ עֲלֶיהָ לַיהוָה
וּמִנְחָתָם וְנִסְפֵיהֶם אִשָּׁה רֵיחַ-גִּיחַח
לַיהוָה:
{כג, יז}

יש ליתן את הדעת, במה שונה חג השבועות משאר החגים, שבכל מקום הסדר בקרבנות הוא פרים אילים כבשים, ואילו בשבועות הוא המקום היחידי שבו שבעה כבשים קודמים לפרים ואיל.

ועי' הנצי"ב שדבר בזה והעלה שהשבעה כבשים הם חלק מקרבן שתי

לעומקו של מקרא אמור

וכן תקרא מסכת יום הכפורים בשם **יומא**, שפירושו בארמית: **היום**, היום המיוחד לכפרה. כי **יום** כיפורים הוא.

דרשת

צו - ואמרה תצוה

צו את-בני ישראל ויקחו אליהם שמן זית זך פתית למאור להעלות נר תמיד: {ג} מחוץ לפרכת העדות באהל מועד יערוך אתו אהרן מערב עד-בקר לפני ה' תמיד תקח עולם לדתתיכם: {ד} על המנורה הטהרה יערוך את-הנרות לפני יהוה תמיד: (כד, ב-ג-ד')

צו את-בני ישראל. פירש רש"י זו פרשת מצות הנרות. ופרשת ואתה תצוה לא נאמרה אלא על סדר מלאכת המשכן לפרש צורך המנורה, וכן משמע ואתה סופך לצוות את בני ישראל על כך. עכ"ל לפשטם של דברים.

ואם היה להיפך ניחא, כי כן דרך הלשון בתחילה להזכיר בסתם ואחר כך להזכיר בה"א הידוע שהרי כבר הוא מוכר לנו וידוע מהזכרה קודמת. אלא שכאן קודם התחיל בה"א הידוע, ואח"כ הזכיר בסתם.

ולעומקו של מקרא יש לומר דבתחילה הזכיר בה"א הידוע להודיע השיבות היום ומדוע לא יעשו בו מלאכה, כי הוא יום הכיפורים הידועים והחשובים המכפרים עוונותיהם של ישראל. ונקרא כך, יום הכיפורים כשם עצם. והמלה יום תתאר את עצם הכיפורים. היום של הכיפורים. ויום יהיה נסמך בפסוק והכיפורים יהיה שם העצם.

ואילו בפסוק שלאחריו, וכל מלאכה לא תעשו בעצם היום הזה כי יום כיפורים הוא. כאן היום הוא שם העצם, וכיפורים יתאר את עצם היום הזה. איזה יום זה שלא יעשו בו מלאכה, הוא היום המיוחד והמקודש ביותר בשנה, הוא יום שבו יש כיפורים, שבו יש כפרה לעוונות. לכן בעצם היום הזה לא תעשו כל מלאכה. כי יום כיפורים הוא.

לעומקו של מקרא אמור

הוא שוכח. **מוֹעֵד**, שתהיה תמיד מזומן ללימוד וקובע עתיך לתורה. **מַחוּץ** לְפָרְכָת, וגם בלכתך בדרך והוא מחוץ לפרכת מחוץ לקדשי בית המדרש, **הַעֲדָת**, כי על כך העידות לפני בורא עולם נעשה ונשמע, **יַעֲרֹף אֱתוֹ**, את הלימוד. **אֶהְרֹן**, ככתוב ושננתם לבניך. **מַעֲרֵב עַד-בֶּקֶר**, ככתוב בשכבך ובקומך.

לְפָנַי ה', וכפי שאמרו בברכות [ו.]. גם יחיד שלומד שכינה עמו, והיינו שיושב לפני ה'.

תְּקַת עוֹלָם, שכל לימודך יהיה מתוך ידיעה של חוקה חקקתי גזירה גזרתי ויחד עם זאת נתנה לך רשות לגלות צפונותיה בלימודך. אך תדע שהכל נאמר הלכה למשה מסיני. **תְּקַת עוֹלָם**, ולימודך זה הוא המעמיד את העולם כפי שדרשו יום הששי הוא יום קבלת תורה שבזכותו ברא הקב"ה שמים וארץ. **לְדֹרֹתֵיכֶם**, שזו התורה לא תהא מוחלפת והיא נצח לדורות עם ישראל. זה שנאמר בפרשתנו ויקחו אליך שמן זית זן וגו', ומתוך כך **שֵׁאוּנוּ** הם הלוקחים אליך, אנו מבקשים ממך - **ותן חלקנו בתורתך**.

ולעומקו של מקרא, תרמוז הפרשה **לדרך לימוד התורה**. וכן מה שפירש רש"י **ואתה סופך לצוות**. ירמוז בזה למה שאמרו (**ויקרא רבה כ"ב**) **כל מה שעתידי תלמיד ותיק לחדש לפני רבו נאמר הלכה למשה מסיני**. וזו הכוונה ואתה **סופך לצוות** את בני ישראל על כך.

וַיִּקְחוּ אֱלֹהֵיךָ, כנאמר כי לקח טוב נתתי לכם. **אֱלֹהֵיךָ**, כהמשך הפסוק תורת אל תעזובו, שתמיד תהיו קשורים ואחוזים בה עם נתן התורה דרך משה רבנו מסיני.

שֵׁמֶן זַיִת זָךְ, שתהיה תורתך זכה וטהורה ועולה על כל החכמות כשמן הזה הצף על פני כל המשקים, ככתוב ואת עלית על כולנה. **כְּתִית**, כפי שאמרו [ברכות סג:]: הסכת ושמע ישראל כתתו עצמכם על דברי תורה, ואז תהיה תורתכם **לְמַאֲוֹר, לְהַעֲלֹת נֵר** את אש התורה שתהיה השלהבת עולה מאליה, והוא הנ"ר, **הַנְּחֹת רוּחַ** לפני בורא עולם. **תְּמִיד**, שרק בהתמדה תהא השלהבת עולה מאליה.

בְּאֶהְלֵל, הוא הבית מדרש כפי שאמרו כל הלומד בבית המדרש לא במהרה

לעומקו של מקרא אמור

הרי ביום השלשים ושלשה נקבל את תיבת "נהל". (חסין קדוש ברוב טובך **נהל** עדתך), שהיא התיבה השלשים ושלשה במספר התיבות של "אנא בכח".

ועוד ירמזון אותיות נהל לנשמת ר' שמעון בר יוחאי שהתגלתה בשלימותה בל"ג בעמר, כראשי התיבות: **נ**שמתו **ה**תגלתה **ל**נו.

ועוד יש לומר, לפי מערכת הספירות, לעולם יצא ל"ג בעמר בספירה הוד שבהוד, וגימטריה קטנה של הוד שבהוד היא גם היא ל"ג. כיצד: הוד בגימטריה 10, שהם אחד בגימטריה קטנה. ש' בגימטריה 300 שהם 30 בגימטריה קטנה. ב' בגימטריה 2, ועוד הוד שהם אחד כנ"ל, הרי הוד שבהוד ביחד 33, שהם ל"ג.

ועוד שאותיות נהל, הן ר"ת **נ**שמתו **ה**תגלתה **ל**נו כנ"ל, והן רמז ליום ל"ג בעומר שבו שולט הוד שבהוד, ושם הק' נהל שבפיוט אנא בכח.

ועוד יש לומר,

שָׁמֹן נִיזַת גַּךְ פְּתִיחַ לְמֵאֹר לְהַעֲלֵת גַּךְ תְּמִיד. (כד, ב')

על דרך הצח, ירמוז הכתוב להילולת ר' שמעון בל"ג בעומר. כיצד:

צו את בני ישראל על תורת הסוד, ויקחו אליהם. אליהם גימטריה קטנה ל"ג. כיצד: ל' כמשמעו, נותרו אותיות א"יך'. א-אחד, י-אחד בגי' קטנה. כ' היא כ"ף ובמילואה היא מאה, היא אחד בגי' קטנה. יחד א"יך' הם ג' הרי ל"ג. ר' שמעון נרמז במילה **שָׁמֹן**, נִיזַת ר"ת זך יהיה תמיד, גַּךְ זהר כתביו, פְּתִיחַת כן תמיד יאיר תארו.

לְמֵאֹר לְהַעֲלֵת גַּךְ הן אותיות **נשמתו התגלתה לנו ל"ג לעמר**.

כיצד: **לְהַעֲלֵת גַּךְ** הן אותיות **נהל לעת"ר**. ומכיון שהאות ת' בגי' קטנה היא מ', מתקבל אם כן אותיות **נהל לעמ"ר**. והן רמז ליום ל"ג לעמר. כיצד:

בפיוט הק' "אנא בכח" ישנן ארבעים ותשע תיבות. וכמובא בסידורים, אם נחלק את פיוט השם הק' "אנא בכח" לארבעים ותשעה ימי ספירת העמר,

לעומקו של מקרא אמור

בשימת לב, הסמיך הכתוב שְׁתִּים מעֲרָכֹת שֵׁשׁ המְעַרְכָּת לפסוק בְּיוֹם הַשַּׁבָּת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת.

ירמוז הכתוב לששה ימים לפני השבת ולששה ימים שלאחריה, והשולחן הטהור של יום השבת בתוך. לומר לך, בשש שלפניה יערוג ויכסוף לבואה, ובשש שלאחריה יאירו הימים עדיין מאורה, וכך כל ימיו יחיה באור השבת.

וְנִתְּנָה עַל-הַמְעַרְכָּת לְבִנְיָה זָכָה ירמוז שיהיה האדם בתשובה כל הימים, ככתוב (קהלת ט.ח) בכל עת יהיו בגדיך לבנים, וכך יהיה כמו לבונה זכה, ואשר על כן השבת היא לשון תשובה, כמובא בספרו הק' של רבי חיים מטשערנוויץ "סידורו של שבת", בו ייחד פרק שלם לתשובה ביום השבת, וקראו כראשי תיבות בשם: שבת בו תשוב.

וכן ידרש: וְהִיְתָה [הלבונה] לְלִקְחֵם לְאֻזְפָּרָה אִשָּׁה לֵה'. וְהִיְתָה הַלְּבוֹנָה, היא התשובה הזכה ביום השבת המהפכת את החטאים האדומים ללבנים כשלג כנאמר [ישעיהו א, יח] כְּשֵׁלֶג יִלְבִּינוּ. לְלִקְחֵם מלשון מלחמה, לְאֻזְפָּרָה זכרון

לְמֵאוּר בגימטרי' קטנה ל"ג. כיצד: למ"ד כפשוטו, מאו"ר עם המילוי של הלמ"ד (מאור ועוד מ"ד) בגימטריה קטנה ג'. הרי ל"ג.

והוא ענין של גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך.

וכאמרו: התגלו מאורות הסוד עת נשמתו התגלתה לנו.

דרשת

שֵׁשׁ הַמְעַרְכָּת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת

וְלִקְחֵת סֶלֶת וְאָפִיתָ אֹתָהּ שְׁתִּים עֲשֶׂרָה חֲלוֹת וְגו' וְשִׁמְתָּ אוֹתָם שְׁתִּים מְעַרְכֹת שֵׁשׁ הַמְעַרְכָּת עַל הַשְּׁלֵתוֹ הַטָּהוֹר לְפָנֵי ה' [כד, ה'ו'] וְנִתְּנָה עַל-הַמְעַרְכָּת לְבִנְיָה זָכָה וְהִיְתָה לְלִקְחֵם לְאֻזְפָּרָה אִשָּׁה לִיהוָה [כד,ז'] בְּיוֹם הַשַּׁבָּת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת יַעֲרֹכְנוּ לְפָנֵי ה' תִּמְיֵד מֵאֵת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: [כד,ח']

לעומקו של מקרא אמור

בקדמא ואזלא, והתיבות השניות בְּנוֹם השָׁפֶת יוטעמו במונח רביעי. לומר לך כתרגום של קדמא ואזלא שהוא מתקדם והולך, ובא לרמוז שכך יתקדם וילך משבת לשבת מחיל אל חיל ויעלה בקדושה.

והתיבות השניות של בְּנוֹם השָׁפֶת יוטעמו במונח רביעי. לרמוז על אור השבת הנמשך על האדם ומונח עליו עד יום רביעי, ומיום רביעי ואילך מאיר עליו שוב אור השבת הבאה. ואשר על כן נאמר יַעֲרֹכְנוּ לְפָנֵי ה' תְּמִיד. שבוזה יהיה ערוך ומוכן תמיד לפני ה'. ובזה יתקיים בו המשך הפסוק בְּרִית עוֹלָם:

בְּיוֹם הַשָּׁפֶת בְּנוֹם הַשָּׁפֶת יַעֲרֹכְנוּ לְפָנֵי ה' תְּמִיד מֵאֵת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: (כד, ח.)

לפשוטו של מקרא יאמר פעמיים ביום השבת כמובא בתורת כהנים ביום השבת יקטיר יִשְׁנָה, ביום השבת יערוך חדשה.

וביאורו: ביום השבת יקטיר ישנה, כלומר יקטיר את הלבונה הישנה, ביום השבת יערוך חדשה כלומר ביום השבת יערוך את מערכת לחם הפנים החדשה. ולפי זה יש לקרוא את

למלחמת היצר, ובכך יכניעו, אִשָּׁה לה' ובזה ישעבד כל אש מאוויו לה'. וכפי שאמרו במלחמה על היצר [ברכות ה.]: א"ר לוי בר חמא אמר ר"ש בן לקיש לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע [ופירש רש"י שם: ירגיז יצר טוב. שיעשה מלחמה עם יצר הרע], שנא' רגזו ואל תחטאו. אם נצחו מוטב ואם לאו יעסוק בתורה שנאמר אמרו בלבבכם אם נצחו מוטב ואם לאו יקרא קריאת שמע שנאמר על משכבכם אם נצחו מוטב ואם לאו יזכור לו יום המיתה. זה שנאמר כאן לְאִזְכָּרָהּ אִשָּׁה לה'. ואמר לה', בזה ירמוז על מלחמת היצר הנזכרת שהיא לפני ה', ונזכרת לפניו תמיד, כאומרם ז"ל כל היושב ולא עבר עבירה נותנין לו שכר כעושה מצוה [מכות כג.], ואמרינן [רבא קידושין לט.]: כגון שבא דבר עבירה לידו וניצול הימנה.

והיינו שהפנה את אש העבירה לעבודת ה', והיא הנזכרת לפני ה'.

ואשר על כן אמר פעמיים בְּנוֹם השָׁפֶת בְּנוֹם השָׁפֶת. שיהיה כל ימיו בתשובה מתמדת.

ועל דרך הצח והטעמים, יוטעמו התיבות הראשונות בְּנוֹם השָׁפֶת

לעומקו של מקרא אמור

ישראל.

וּחֲזַר וַאֲמַר בַּיּוֹם, בַּיּוֹם, שְׂכַשְׁמָה שֶׁהִשְׁבַּת מִתְּבַרְכַּת מַחְבִּירָתָהּ כֵּן שֶׁשֶׁת הַיָּמִים הַבָּאִים מִתְּבַרְכִּים מֵהִשְׁבַּת, וּמִן הַיָּמִים מִתְּבַרְכַּת הַשְּׁבַת, לְכֵן נֹאמַר בַּיּוֹם הַשְּׁבַת, הַשְּׁבַת בַּיּוֹם, בַּיּוֹם הַשְּׁבַת. וְלִכֵּן אָמַר לִפְנֵי ה' תְּמִיד. וַאֲמַר מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. כִּנְאֻמֶּר: [שְׁמוֹת לֹא, טז'] וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת הַשְּׁבֻט, שֶׁאֵע"פ שֶׁהִשְׁבַּת הִיא מֵהַשֵּׁם, הִיא נַעֲשִׂית גַּם עַל יְדֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּא' לַעֲשׂוֹת אֵת הַשְּׁבַת וְכו'.

וְעַי' בְּאוֹה"ח הַק' שְׁפִירֵשׁ "לַעֲשׂוֹת אֵת הַשְּׁבַת" הִיא הַתּוֹסֵפֶת שֶׁבֶת אָדָם הוּא הַעוֹשֶׂה אוֹתָהּ לִפְנֵי הַשְּׁבַת וְלֹאחֲרֶיהָ. וְזֶה חֲלָקוֹן שֶׁל הָאָדָם בַּעֲשִׂיַת הַשְּׁבַת וּבִבְרִיכָה הַמִּתְּבַרְכַּת מִמֶּנָּה.

דְּרַשַׁת [וַיֵּצֵא]

וַיֵּצֵא בֶן אִשָּׁה יִשְׂרָאֵלִית וַיִּקָּב בֶּן-הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת-הַשֵּׁם וַיִּקְלָל [כד, י-יא']

שׁוֹאֵל רַש"י: מֵהֵיכָן יֵצֵא. וְלִבְנֵי שְׂאֵלָתוֹ יֵשׁ לְהַתְּבוֹנֵן הֵיכָן הוּא מִמוֹקֵם בְּפִרְשֵׁה. וּבִשְׂמִיַת לֵב מַעֲשֵׂהוּ שֶׁל בֶּן

הַכִּפְּלוֹת שֶׁל בַּיּוֹם הַשְּׁבַת, פַּעַם אַחַת לִפְנֵיהָ, וּפַעַם אַחַת לְאַחֲרֶיהָ. לִפְנֵיהָ כֵּךְ: וְהִיָּתָה לְלִקְחָם לְאֲזַכָּרָהּ אִשָּׁה לַה' בַּיּוֹם הַשְּׁבֻט. וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ כֵּךְ: בַּיּוֹם הַשְּׁבֻט יַעֲרַכְנֻהוּ לִפְנֵי ה'.

וְלַעֲוֹמְקוֹ שֶׁל מִקְרָא, אָמַר פַּעֲמִיִּים בַּיּוֹם הַשְּׁבֻט, שְׂכַל שְׁבַת תִּתְּבַרַךְ מִשְׁבַּת שְׁעֵבֵרָה, וְתַעֲבִיר הַבְּרִיכָה לַשְּׁבַת הַבָּאָה. בְּבַחֲזִינַת מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ בְּקִדּוּשָׁה. צֵא וְחֲשׁוּב כִּמָּה שְׁבֻטוֹת מִבְּרִיאַת הָעוֹלָם, כֵּן הוֹלֵכֶת קִדּוּשַׁת הַשְּׁבַת וּמִתְּעַצְמָת.

וּחֲזַר וַאֲמַר בַּיּוֹם בַּיּוֹם, שְׂכַשְׁמָה שֶׁהִשְׁבַּת מִתְּבַרְכַּת מַחְבִּירָתָהּ כֵּן שֶׁשֶׁת הַיָּמִים הַבָּאִים מִתְּבַרְכִּים מֵהִשְׁבַּת, וּמִן הַיָּמִים הַבָּאִים מִתְּעַצְמַת הַשְּׁבַת שֶׁאַחֲרֵיהֶם, וְכֵן לְעוֹלָם.

וְאוֹמְרוּ, בַּיּוֹם הַשְּׁבֻט בַּיּוֹם הַשְּׁבֻט, כִּאִילוֹ נֹאמַר בַּיּוֹם הַשְּׁבֻט, הַשְּׁבֻט בַּיּוֹם, בַּיּוֹם הַשְּׁבֻט, הַשְּׁבֻט בַּיּוֹם.

וְלִכֵּן אָמַר: לִפְנֵי ה' תְּמִיד שְׂכֵן מִמִּשְׁיַד כֹּל הַיָּמִים.

וַאֲמַר מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. לְשׁוֹן אִמ"ת. לֹמַר שֶׁהִיא אִמַּת הַבְּנִיָּן שֶׁל בְּנֵי

לעומקו של מקרא אמור

וכתשובה לשאלתו, מביא רש"י דעת רבותינו מהיכן יצא, והן ג' דיעות:

- א. רבי לוי אומר מעולמו יצא.
- ב. רבי ברכיה אומר מפרשה שלמעלה יצא, [מפרשת לחם הפנים]
- ג. ומתניתא אמרה מבית דינו של משה יצא.

וביאורם:

א. רבי לוי אומר מעולמו יצא. ומסביר השפתי חכמים: לפי שדרשינן סמיכות, ולעיל כתיב [בסוף פרשת לחם הפנים, פסוק ט'] **תָּק-עוֹלָם**, כזה: **וְהִיְתָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וְלְאֶלְהֵי בְמִקְוֹם קָדֶשׁ כִּי קֹדֶשׁ קְדָשִׁים הוּא לְוַ מְאֹשֵׁי ה' תָּק-עוֹלָם [ס] וַיֵּצֵא בֶן-אֵשָׁה יִשְׂרָאֵלִית וְגו' וַיִּקַּב וְגו' את השם וגו'. כלומר מעולמו יצא, שעל ידי שקילל ונקב שם השם יצא מעולמו אשר יכול היה לזכות בו, והוא עולם הבא.**

ב. רבי ברכיה אומר מפרשה שלמעלה יצא, כלומר נסמכה פרשתו לפרשת לחם הפנים, [בפסוקים ח-ט]. ולא רק שנסמכה, אלא גם יצא מלגלג [על הלחם] וכלשונו של רש"י: ביום השבת יערכנו, דרך המלך לאכול פת חמה בכל יום! שמא פת צוננת של תשעה

האשה הישראלית מתחיל לאחר הפסק של פרשה סתומה. ובפרשת ויקרא פסוק א' לימדנו רש"י לשם מה ניתנו ההפסקות של פרשה סתומה ופתוחה, להתבונן בין פרשה לפרשה. כלומר מה מיקומה כאן ומדוע ניסמכת לקודמתה וכו'. וכלשונו שם: ומה היו הפסקות משמעות, ליתן ריוח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה ובין ענין לענין, קל וחומר להדיוט הלומד מן ההדיוט.

ובהתבונן, אם כן, בין פרשה לפרשה, נראה שפרשת המקלל כביכול הינה ללא קשר לכל שאר הפרשה העוסקת בקדושת הכהנים והקרבת, ספירת העומר, שמן זית זך למאור, קדושת השבת ובעיקר לקודמתה, לפרשת לחם הפנים. ולאחר הפסקה של "פרשה סתומה" מהנ"ל, [ס], כעין "לפתע פתאום" נאמר:

וַיֵּצֵא בֶן-אֵשָׁה יִשְׂרָאֵלִית וְהוּא בֶן-אִישׁ מִצְרִי בְתוּרָה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּצֵא בְּמִתְנֶה בֶן הַיִּשְׂרָאֵלִית וְאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי:

וַיִּקַּב בֶּן-הָאֵשָׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת-הַשֵּׁם וַיִּקְלַל וַיִּבְיֵאוּ אֹתוֹ אֶל-מִשְׁעָה וְשֵׁם אִמּוֹ שְׁלֵמִית בַּת-דְּבָרִי לְמִטְהָרָה [כפסוקים י-יא].

ואשר על כן שואל רש"י על הפסוק **וַיֵּצֵא בֶן-אֵשָׁה יִשְׂרָאֵלִית: מהיכן יצא.**

לעומקו של מקרא אמור

שמגביהין אותו לעולי רגלים ואומרים להם ראו חיבתכם לפני המקום **שסילוקו כסדורו** שנאמר {שמואל א כא-ז} לשום לחם חום ביום הלקחו. שהיה חם ביום הלקחו **כיום** סידורו.

וממשיך רש"י בביאורו מהיכן יצא: **ג. ומתניתא אמרה (ת"כ פרשתא יד, א.)**, מבית דינו של משה יצא. כלומר: יצא מחוייב, בא ליטע אהלו בתוך מחנה דן, אמרו לו מה טיבך לכאן, אמר להם מבני דן אני, [שהרי אמו משבט דן], אמרו לו **איש על-דגלו באתת לבית אבתם** כתיב, (במדבר ב, ב.), נכנס לבית דינו של משה ויצא מחוייב, עמד וגדף.

עד כאן פירושו של רש"י, לפשוטו של מקרא למען ירוץ הקורא בו.

ולעומקו של מקרא, יש ליתן טעם מדוע נסמך המגדף ללחם הפנים לפי המתניתא. שהרי לפי ר' לוי נסמך ללחם הפנים באומרו חק עולם-ויצא. לפי ר' ברכיה נסמך ללחם הפנים שהרי לגלג על לחם הפנים כנ"ל. אבל למתניתא, לכאורה אין קשר בין לחם הפנים לכך שיצא מחוייב מבית דינו

ימים? בתמיה.

ופירושו: שהרי לחם הפנים היו אופין אותו בע"ש זה ומעריכין אותו כלומר מניחין אותו על המערכת של שולחן לחם הפנים בשבת, ורק בשבת הבאה היו נוטלין אותו ואוכלים אותו הכהנים. וזהו לט' ימים. שנאמר:

[פסוק ח] בְּיוֹם הַשְּׁפָת בְּיוֹם הַשְּׁפָת יִעֲרְכֶנּוּ לִפְנֵי ה' תְּמִיד מֵאֵת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּרִית עֹלָם: [פסוק ט] וְהָיְתָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וְאֶכְלֶהוּ בְּמָקוֹם קֹדֶשׁ כִּי קֹדֶשׁ קֹדֶשִׁים הוּא לֹא מֵאִשֵּׁי הַחֵק-עֹלָם:

והוא לא האמין שיכול הלחם להיות חם במשך תשעה ימים ביום הלקחו מן השולחן כיום הלקחו מן התנור. ולכן לגלג. והרי זה פסוק מפורש: [שמואל א כ"א ז'] וַיִּתֵּן לוֹ הַפֶּהֶן [לדוד] קֹדֶשׁ כִּי לֹא הָיָה שָׁם לָחֶם כִּי אִם לָחֶם הַפָּנִים הַמוֹסְרִים מִלִּפְנֵי ה' לְשׁוֹם לָחֶם חֵם בְּיוֹם הַלְקָחוֹ. ומובא ברש"י שם [על פי יומא כא א] גם ביום סילוקו, חם כיום סידורו.

ולעומקו של מקרא יש לומר שדרשו בו על דרך "אל תקרי", אל תקרי ביום אלא ביום. לָחֶם חֵם בְּיוֹם הַלְקָחוֹ - ביום סידורו. וכן מובא שם במסכת יומא: דאמר ריש לקיש מלמד

לעומקו של מקרא אמור

ג. ולמתניתא נדרש לפני פני פניו, בפסוק שלפניו (ט) מאת בני ישראל ברית עולם וַיֵּצֵא. כאומרו: יצא מבני ישראל.

ועוד יש לשאול, מה הוא שהדגיש הפסוק, והוא, וַיֵּצֵא בן-אִשָּׁה יִשְׂרָאֵלִית וְהוּא בן-אִישׁ מִצְרָיִם, והרי היה יכול לומר וַיֵּצֵא בן-אִשָּׁה יִשְׂרָאֵלִית וְאִישׁ מִצְרָיִם.

ולעומקו של מקרא נאמר שהדגיש הפסוק והוא בן-אִישׁ מִצְרָיִם לומר לך שבשעת לידתו ויציאיתו מרחם אמו ראו כולם כי הוא בן איש מצרי. שהקב"ה צר קלסתר פניו כאביו המצרי שלא יטעו בו, וידעו כולם שהוא ממזר. וכדרך שפירש רש"י בפרשת נח (בראשית ז, יב) על הפסוק וַיְהִי הַגֹּשֶׁם עַל הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה. ארבעים יום כנגד יצירת הולד, שקלקלו להטריח ליוצרים לצור צורת ממזרים. וזה הוא אומרו והוא. שכולם הצביעו עליו באצבע ואמרו והוא בן איש מצרי.

של משה על שאינו משבט דן לפי אביו, כי אביו מצרי היה.

ולעומקו של מקרא יש לומר, על פי שנאמר בלחם הפנים בפסוק ח' בַּיּוֹם הַשְּׁבִיט בַּיּוֹם הַשְּׁבִיט גִּעְרָכְנוּ לַפָּנִי ה' תְּמִיד מֵאֵת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם, והוא נדחה מבית דינו של משה רבנו מחוייב בדין, שפסק לו שאינו מבני ישראל. עמד וגדה, ולכן נסמך ללחם הפנים שנאמר בו מֵאֵת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל, והוא נידון כמי שאינו מבני ישראל. עד כאן לפירושו של רש"י.

ועוד יש ליתן טעם במה חלקו הדיעות השונות בפירושו של רש"י. ולעומקו של מקרא יש לומר שנחלקו הדיעות בדורשים לפניה, ולפני פניה, ולפני פני פניה:

א. לר' לוי נדרש רק לפניה שנאמר בסיפא של הפסוק שלפניו: חֵק-עוֹלָם, וסמך ליה וַיֵּצֵא בן אִשָּׁה. קרי ביה: עוֹלָם וַיֵּצֵא. כאומרו: יצא מעולמו.

ב. לר' ברכיה נדרש לפני פניה, שנאמר ברישא של הפסוק (ח) ואכלוהו במקום קדוש. וַיֵּצֵא. לכן אמר שיצא מפרשת לחם הפנים.

לעומקו של מקרא אמור

א. וַיִּקַּב את השם [לשון קללה]
 ב. וַיִּקַּב חר בְּדַלְתּוֹ [לשון נקיבת חור]
 [מלכים ב י"ב י'] וַיִּקַּח יְהוֹנָדָע הַכֹּהֵן
 אֶרְוֹן אֶחָד וַיִּקַּב חר בְּדַלְתּוֹ וַיִּמָּן אֹתוֹ
 אֶצֶל הַמִּזְבֵּחַ (בימין) מִמִּין בָּבּוּא אִישׁ
 בֵּית ה' וַנִּתְּנוּ שְׁמָה הַכֹּהֲנִים שְׁמֵרֵי הַסֵּף
 אֶת כָּל הַכֹּסֶף הַמּוֹכָא בֵּית ה':
 והיינו דאיתא בסנהדרין נו. אימא
 דברזיה מברז? ! כפי ששאלה שם
 הגמרא שמא תאמר שויקב היינו
 לקרוע את שם ה' מן הקלף או לחורר
 אותו, ויעבור בזה על: "לא תעשון כן
 לה' אלהיכם" [דברים יב' ג', ד'] ועל
 פי הנחה זו, מפרש בעל הטורים שאכן,
 מלמד ששתים רעות עשה המקלל.
 ושתי הרעות בלשון של וַיִּקַּב: גם
 קילל וגם נקב כלומר קרע ש ה' מן
 הקלף וחורר אותו. שנאמר: וַיִּקַּב בֶּן-
 הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת-הַשֵּׁם וַיִּקַּלֵּל.
 ולפירושו לכן נקט הכתוב שתי
 לשונות, לומר שעשה שתי הרעות. גם
 וַיִּקַּב וגם וַיִּקַּלֵּל.

ולעומקו של מקרא, יפורש הפסוק
 במלכים וַיִּקַּב חר בְּדַלְתּוֹ, בנוסף
 לנקיבת החור, גם לגבי הַדָּלֵת. שאמנם
 כפשוטו יהודיע הכהן נקב חור בדלת
 של הארון, כדי שיכניסו בחור זה את
 הכסף לתרומת המקדש. אך לעומקו

וַיִּקַּב בֶּן-הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת-הַשֵּׁם וַיִּקַּלֵּל [כד, יא']

ועוד יש לשאול, מדוע נקט הפסוק
 שתי לשונות של קללה, וַיִּקַּב -וַיִּקַּלֵּל.
 שכן בדרך הפשט, על פי מה שפירש
 רש"י בפסוק טז' וַנִּקַּב. לשון קללה,
 כמו מה אקב (במדבר כג, ח.).
 לכאורה היה די לכתוב ויקלל. ומאי
 ויקב. ופירש"י כאן: וַיִּקַּב. כתרגומו,
 ופירש. שנקב שם המיוחד וגדף
 (סנהדרין נו.), והוא שם המפורש
 ששמע מסיני. וכן פירש בפסוק
 טז': וַנִּקַּב שֵׁם-ה' מוֹת יוֹמָת. אינו
 חייב עד שיפרש את השם, ולא המקלל
 בכינוי. לכן הוצרך לשתי הלשונות.

פירוש בעל הטורים וביאורו

וַיִּקַּב ב' במס' מתרי לישני ויקוב את
 השם ויקוב חור בדלתו והיינו דאיתא
 בסנהדרין אימא דברזיה מברז מלמד
 ששתים רעות עשה.

וביאורו: וַיִּקַּב. ב' במס' מִתְרֵי לִישְׁנֵי
 כלומר: מצאנו פעמיים במסורה, בשתי
 לשונות נפרדים:

לעומקו של מקרא אמור

שהמקלל נקב כביכול חור בדלתו של הקב"ה, **בדל"ת של אחד**, ב"יד" של האות דל"ת, והפכו לריש. ובכך גרם לפירוד בעולמו. כפיוט "אל מסתתר" [בשני הנוסחים], בו נאמר **ומפריד, אלוף לא יראה מאורות זה עשׂו, ומיחד, אלוף יראה מאורות זה יעקב**.

וכשמקיימים את הד' והקב"ה נקרא **אחד**, עושים להקב"ה חטיבה אחת בעולם. אבל כשח"ו מוחק את יד הדלת והופכה לריש ועל ידי כך הופך את המילה **אחד לאחד** ח"ו, הרי יש כאן פירוד בעולמו ולא חטיבה אחת.

ואמר בעל הטורים ששתים רעות עשה המקלל. **ויקב לשון קללה** וכן **ויקב לשון מברז ברזא**, היינו **נקב**, שכשם שיש איסור קללה כן יש איסור עשיית נקב בקלף בשם השם, מדין לא תעשון כן לה' אלקיכם. והביא מיהוידע הכהן שנקב באוצר כדי שישלשלו לשם התרומות, שנאמר **ויקב חור בדלתו**. [וקבעוהו להפטרה לפרשת שקלים]. והוא **החסרון** האמור במקלל, והוא **היפך התמימות**. ולכן הובא בסוף הסדרא של פרשת אמור שהיא פרשה של **תמימות בעבודת השם**, כמבואר

של מקרא יתפרש לעניין חירור שם השם שבקלף, באות ד של שם ה', שם **אדנות**, או באות **ד** שבקלף במלה **אחד**. ויתפרש לגבי בן איש מצרי שעשה כביכול חור **בדלת** בעקב של האות ד ועל ידי כך הפכה לאות ר. ועל ידי החירור עשה מן האחד **אחר**.

ולפי מה שכתוב בהאזינו, [דברים לב,ה'] **שחת לו לא בניו מומם** ופירש רש"י כתרגומו חבילו להון ולא ליה, **שחת לעצמו** ולא להקב"ה, כן כאן אמרה תורה **ויקב, וכבעל הטורים שפירש כאמרו: ויקב חור בדלתו**. **בדלת שלו**. באות ד'. בדלתו שלו ולא בדלתו של הקב"ה.

שגם לשיטתו של המקלל שהוא בן אשה ישראלית, **נקב חור בשושלת דורותיו**, ונקב את הדלת של שם סבו **דברי**. שכן נקראה אמו שלומית בת דברי. או שנקב את שם שבטו את הדלת של דן. ושחת לעצמו שלא מצא מקומו אלא ברגימת אבן, מדה כנגד מדה. **שנתקלקלו יוחסין שלו של אב בן**, יהא נרגם **באבן** שהוא נוטריקון **אב-בן**.

לעומקו של מקרא אמור

שיגמול עמה חסד, לעבדו בתמימות
ויבדיל עצמו מלעבוד ח"ו לאחר.

והיינו דכתיב (תהלים ע"ח פוק כ"ג)
נִצְּוּ שְׁחָקִים מִמֶּעַל וְדַלְתֵי שָׁמַיִם
פְּתַח: שעל ידי כך שהעובד בתמימות
אוחז ביד הד', ככתוב בשה"ש אַחְזִיתִּי
וְלֹא אֶרְפְּנוּ (ג, ד'). שעל ידי כך
נפתחים דלתי שמים של ירידת
השפע. ולעומת זאת המקלל שנקב
בדלת להפכה לריש כנ"ל, נקב גם
בדלתי שמים. שחוסר אמונתו בלחם
חם של השולחן, בזה הביע חוסר
אמונה בלחם מן השמים. שכן דַּלְתֵי
שָׁמַיִם פְּתַח נאמר על המן שירד מן
השמים, וכשם שהמקלל זלזל בלחם
הפנים, כן זלזל בלחם שירד משמים,
ובדלתי השמים שנפתחו להוריד את
המן.

ועל דרך המוסר תלמדנו בזאת
התורה הק' להיות דובר שלום לכל
זרעו,

ובמקום הקלקול של וַיֵּצֵא וַיִּקַּב,
להיות בדרגתו של וַיֵּצֵא וַיִּקַּב,
וליהד שם ה' כיעקב במעבר יבק
שְׁשׂוּר ונצחו למלאכו של עֵשָׂו המפריד,

לעיל, בתחילה. לומר שאם חס ושלום
לא ישמרו על התמימות, החסרון יהיה
גדול מאד, עד העבירה החמורה של לא
תעשון כן לה' אלקיכם.

וכדאמרו לר"מ הזהר בני במלאכתך
מלאכת הסופרות כי מלאכתך מלאכת
שמים היא, שלא תהפוך הדל"ת לרי"ש
ב"שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד"
ולא את הריש לדלת בפסוק "לא
תשתחוה לאל אחר". ולכן במסורה
שתי האותיות האלו נכתבות בגדול,
שלא נחליף זה עם זה.
וביהודע הכהן נאמר ויקב חור
בדלתו, **בדלתו של הארון** לקיים מצות
צדקה בבית המקדש, והפך בזה את
הארון לתשמיש של קדושה **לאדון**
הכל.

או כלך לדרך זו. מה שנאמר בק"ש
ה' אחד, חלק את המילה אחד לשנים.

אח / ד.

ד הוא דודי הוא הד' שבאחד, **ואח**
הוא עובד ה' כמו שנאמר למען אחי
ורעי אדברה נא שלום בך. והדל"ת
שבאחד כביכול שולח ידו **לאח,**

לעומקו של מקרא אמור

שפגיעה בכבוד האדם יש לה תשלומין,
ופגיעה בכבוד המקום אין לה תשלומין.

ולכן ומכה אדם יומת. שהרי במכה
אביו ואמו דבר הכתוב. והפוגע באביו ואמו
חייב מיתה כי הושווה כבודם לכבוד
המקום. אך מכה בהמה יש לו תשלומין
ולכן ישלמנה. וכנ"ל אל תקרא ישלמנה
אלא ישלימנה. שעל ידי התשלומין משלים
את החסר שחסר בעולמו של בוראו.

ועל דרך הצח והמוסר יאמר,
שהחסרון שאדם גורם לעצמו על ידי הנפש
הבהמית, **ישלמנה**, אל תקרי **ישלמנה**
אלא **ישלימנה**. יכול להשלים אותה רק על
ידי שיוסיף **בנפש האלקית**.

והשלמה זאת היא התמימות הנרצית
בעבודת ה', ואשר על כן הוא הסיום הנאות
לפרשת אמור היא פרשת התמימות
בעבודת השם, שלא כהמקלל שהוא היפך
השלימות.

ונרמז בפסוק **ומכה נפש-בהמה**
ישלמנה נפש תחת נפש. נפש אלקית
תחת נפש בהמית. שיוסיף ביראת שמים
ובאהבת ה', ובעריבות ובמתיקות לימוד
התורה, שהמאור שבה מחזירו למוטב.

ליחד את השם עד אשר נקרא אלוף
יראה מאורות, גם לו וגם לכל הדורות.

ונקב שם-ה' מות יומת רגום ירגמו-
בו פל-העדה פגל קאזרח בנקבו-שם
יומת: {יז} ואיש כי יכה פל-נפש
אדם מות יומת: {יח} ומכה נפש-
בהמה ישלמנה נפש תחת נפש:

יש ליתן טעם בענין הסמיכות של
מכה נפש ומכה בהמה לנקב שם ה'.

ושמא יש לומר, כדאמר ר' יוחנן
כל מקום שאתה מוצא גדולתו של
הקב"ה שם אתה מוצא ענוותנותו.
(מגילה לא.).

במקום שמקנא לשמו הגדול, שם אתה
מוצא שדואג לשלום בריותיו. ושסדרי
האדם ושלומותיו **חביבים בעיניו ית'**
כשלומו שלו, וכבוד האדם חביב עליו
ככבודו שלו.

ויחד עם זאת חילק הכתוב בין המכה
את חברו שחייב בתשלומים, ובין המגדף
בפיו שחייב מיתה. שאין להשוות פגיעה
בכבוד המקום לפגיעה בכבוד האדם.

בכל ענייני הקונטרס ניתן לפנות לטל':
leshem895@gmail.com 052-7675895